

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 7, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338.45:332.14

*О. М. Рехтета,
викладач кафедри фінансів та кредиту
Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського*

ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОЇ ЕФЕКТИВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В РЕГІОНАХ

*Alexander N. Rehteta,
lecturer of the Department of Finance and credit of the V. A. Sukhomlinsky Nikolaev national University*

A COHESIVE EFFECTIVE IN THE REGIONS OF INNOVATION

У статті досліджено механізм управління інвестиційною діяльністю в регіонах. Визначені основи формування ефективною інноваційної системи регіону. Виділені пріоритетні напрямки інноваційного розвитку.

In the article the mechanism of investment activity in the regions. Designated Foundations of an effective innovation system of the region. Dedicated innovation development priorities.

В статье исследован механизм управления инвестиционной деятельностью в регионах. Определены основы формирования эффективной инновационной системы региона. Выделенные приоритетные направления инновационного развития.

Ключові слова: *інвестиції, управління інвестиціями, інвестиційна привабливість регіону, інвестиційний клімат регіону.*

Keywords: *investment, investment management, investment attractiveness of the region, investment climate in the region.*

Ключевые слова: *инвестиции, управление инвестициями, инвестиционная привлекательность региона, инвестиционный климат региона.*

Вступ. Сучасний етап економічного розвитку України характеризується необхідністю вирішення проблем в галузі управління перспективною інноваційною діяльністю в регіонах з урахуванням їх прогностичних потреб в інвестиційних ресурсах.

Регіональна економічна система характеризується складними причинно-наслідковими зв'язками, що мають одночасно якісні та кількісні характеристики, що змінюються з часом. Необхідно, також, відзначити, що певний рівень інноваційного розвитку регіону і певний рівень інвестиційних ресурсів - це не кінцева мета регіональної політики на сучасному етапі. Зрештою, кожен регіон прагне до збільшення темпів його економічного зростання. У свою чергу, економічне зростання регіону являє собою довгострокову тенденцію збільшення реального валового регіонального продукту. Таким чином, і інноваційна, і інвестиційна регіональна політики, в кінцевому підсумку, спрямовані на збільшення динаміки і темпів зростання валового регіонального продукту[2].

Метою дослідження є дослідження механізмів формування і реалізації регіональної структурно-інвестиційної стратегії економічного росту.

Аналіз останніх публікацій. Вивченню та узагальненню проблем регіональної структурно-інвестиційної стратегії економічного росту присвячені фундаментальні дослідження українських вчених-регіоналістів, зокрема глибиною і широтою охоплення досліджуваних проблем характеризуються наукові праці О.М. Алімова, А.І. Амоші, С.І. Бандура, П.П. Борщевського, В.М. Геєця, Б.М. Данилишина, М.І. Долішного, С.І. Дорогунцова, Л.М. Зайцева, Т.А. Заяць, А.О. Єпіфанова, В.Ф. Євдокимова, В.І. Куценко, І.І. Лукінова, А.С. Лисецького, Ю.П., Лебединського, Ю.В. Макогон А.Г. Мазура, В.К. Мамутова, В.Ф. Столярова, Л.П. Симоненка, О.П. Сологуб, М.І. Фащевського, В.І. Пили, В.А. Поповкіна, М.Ф. Тимчука, Л.Г. Чернюк, М.Т. Чумаченка, В.Ф. Филипенка.

Наукові здобутки вчених мають велике значення. Проте, проблема управління регіональним розвитком потребує подальшого дослідження, так як докорінно змінились внутрішні і зовнішні умови функціонування господарства регіональних систем, набуває нового значення і трансформується управління регіональним розвитком, орієнтуючись на забезпечення комплексності і економічної ефективності.

Виклад основного матеріалу. Найбільш дієвим механізмом стимулювання розвитку інновацій у регіоні на нашу думку, можна назвати узгоджені дії уряду, бізнесу, науки, освіти, фінансових організацій та засобів масової інформації. Регіональним органам самоврядування слід здійснювати наступні заходи з підтримки інноваційної діяльності на місцях:

- надавати обчислюванню в розмірі понесених платником податку збитків суми податку, сплачені ним при реалізації продукції, робіт і послуг, ціна якої знижена порівняно з ціною в попередньому податковому періоді за рахунок використання в продукції, роботах і послугах винаходів та інших об'єктів інтелектуальної власності;

- звільнити від сплати частку податку на прибуток підприємств і організацій, що припадає на регіональний податок, отриману протягом перших п'яти років від використання об'єктів інтелектуальної власності у власному виробництві українських винаходів та інших об'єктів інтелектуальної власності.

Динаміка валового регіонального продукту перебуває під істотним впливом інвестиційного процесу. Відомо, що інвестиції в регіоні, зазвичай, призводять до тимчасового погіршення всіх фінансових показників. Тобто ресурси, доступні до споживання, сьогодні зменшуються для завтрашнього споживання.

Соціально-економічний розвиток регіону в останні роки показав, що підходи до подальшого розвитку, засновані на отриманні дотацій державного бюджету, використання природних ресурсів та промислового потенціалу, вже не можуть забезпечити комплексного розвитку та підвищення якості життя населення. Ці проблеми можуть бути вирішені шляхом використання інноваційних механізмів розвитку територій[5].

Для цього необхідне формування цілісної ефективною інноваційної системи:

- інтеграція наявних в регіоні ресурсів і організаційних структур, їх зосередження на пріоритетних напрямках інноваційного розвитку;
- забезпечення інноваційного розвитку наукоємних сфер економіки регіону шляхом створення та розвитку галузевої технікотехнологічної бази для розробки і впровадження високотехнологічної та наукоємної продукції та технологій у виробництво;

- забезпечення умов для формування прогресивного технологічного укладу і привабливості інноваційного простору регіону шляхом створення інноваційної інфраструктури, систем науково-технологічного, інформаційного, кадрового, маркетингового забезпечення, у тому числі експертизи інновацій та захисту прав власності на розробки;

- підвищення попиту на інновації та створення механізмів залучення приватних інвестицій у сферу інноваційного розвитку регіону;

- залучення науково-технічного та інтелектуального потенціалу регіону до процесу інновацій;
- мінімізація ризиків при реалізації інноваційних проектів за рахунок залучення механізмів страхового захисту;
- організація взаємодії суб'єктів регіональної інноваційної системи, у тому числі з обміну технологіями;
- коригування інституційної, ресурсно-кредитної, податково-бюджетної та тарифної політики з урахуванням інноваційних підходів.

Необхідна розробка і впровадження моделі інноваційного розвитку всіх сфер життєдіяльності регіону, базовим елементом якої має стати ідеологія інноваційної культури.

Для забезпечення управління інноваційними процесами та вирішення найважливіших проблем у сфері нововведень в регіоні повинна бути створена єдина інноваційна система.

Формування ефективної інноваційної системи регіону повинно відбуватися на основі:

- розроблених на альтернативній конкурсній основі колективами вчених довгострокового (на 20-30 років) науково-технічного та інноваційно-інвестиційного прогнозу як по світовому технологічному просторі, так і по Україні;
- стратегічних планів в галузі науки та інновацій на довгострокову і середньострокову перспективу як складову частину концепції соціально-економічного розвитку України на довгострокову перспективу і програми соціально-економічного розвитку на середньострокову перспективу;
- національних інноваційних програм за кількома ключовими напрямками технологічного прориву;
- цільових програм науково-технічного та інноваційного характеру по найважливіших критичних технологіях. Такі програми варто розробляти і затверджувати на весь термін їх реалізації на державному, регіональному (міжрегіональному) і міждержавному рівнях;
- найважливіших інноваційних проектів державного (міждержавного) значення, що реалізують окремі ланки критичних технологій.

Підвищення інноваційної активності регіонів пов'язане не з корінними зрушеннями в технологіях, а з поліпшенням якості управління, організаційними інноваціями, а також зі зростанням конкуренції і поступовим витісненням з ринку найбільш неефективних підприємств. Використання повного спектру факторів інноваційного зростання обмежене низькою сприйнятливістю бізнесу до будь-яких нововведень, особливо технологічного характеру. В результаті, не інновації впливають на розвиток економіки, а, навпаки, при формуванні стратегії інноваційної діяльності підприємства чуйно реагують на макроекономічну стабільність в регіоні та країні. Як наслідок, темпи інноваційного розвитку залишаються недостатніми для забезпечення глобальної конкурентоспроможності організацій[4].

У сфері інноваційного розвитку можна виділити наступні пріоритетні напрями:

- досягнення і підтримку лідерства в наукових дослідженнях і технологіях по ряду пріоритетних напрямків (біо- і нанотехнології, електротехніка, енергетика);
- розвиток середовища генерації знань, що включає визначення системи пріоритетів розвитку фундаментальної науки, розширення і зміну форм фінансування фундаментальної науки (розширення підтримки наукових проектів, системи грантів державних фондів), поетапну реструктуризацію фундаментальної науки, розвиток інтеграції наукових та освітніх інститутів;
- створення системи технологічного прогнозування, уточнення пріоритетів технологічного розвитку, переліку критичних технологій і механізмів їх розвитку, які забезпечують вирішення проривних завдань;
- розвиток пріоритетних напрямків науки, технологій і техніки на основі сформованих довгострокових прогнозів технологічного розвитку (Форсайт);
- забезпечення конкурентоспроможності сектору прикладних досліджень і розробок, що включає впровадження проектного фінансування організацій науки, оновлення приладової та стендової бази дослідницьких центрів, підтримку малого інноваційного бізнесу, стимулювання участі організацій у міжнародних науково-дослідних і технологічних проектах;
- структурна диверсифікація економіки на основі підвищення конкурентоспроможності обробних виробництв, високотехнологічних галузей та «економіки знань», прискорення інновацій, посилення їх впливу на економічний розвиток;
- створення механізмів забезпечення інноваційної активності організацій в регіоні, підвищення попиту на інновації та створення механізмів залучення приватних інвестицій у сферу інноваційного розвитку регіону;
- виявлення і стимулювання розвитку територіально-виробничих кластерів, в рамках яких утворюються стійкі зв'язки між учасниками інноваційної системи, у тому числі створення і розвиток особливих економічних зон, індустріальних і технологічних парків;
- розвиток виробничої та інноваційної інфраструктури, включаючи створення систем науково-технологічного, інформаційного, кадрового, маркетингового забезпечення, у тому числі експертизи інновацій та захисту прав власності на розробки;
- технологічна модернізація стратегічних галузей промисловості;
- забезпечення інноваційного розвитку наукомістких сфер економіки регіону шляхом створення та розвитку галузевої бази для розробки і впровадження високотехнологічної та наукомісткої продукції (технологій) у виробництво;
- зростання якості і підвищення доступності сектору інтелектуальних послуг: управлінського і фінансового консультування, аудиту, актуарних послуг, промислової дизайну та інжинірингових послуг, послуг у галузі маркетингу, брендингу, розвитку суспільних зв'язків, юридичних послуг;
- підтримка кластерних ініціатив, спрямованих на досягнення результативної кооперації організацій - постачальників устаткування, комплектуючих, спеціалізованих виробничих та сервісних послуг, науково-дослідних та освітніх організацій в рамках територіально-виробничих кластерів;
- мінімізація ризиків при реалізації інноваційних проектів за рахунок застосування механізмів страхового захисту;
- застосування інноваційних підходів в інституційній, ресурсно-кредитній, податково-бюджетній і тарифній політиці;
- створення економічних і соціальних умов для реалізації творчого потенціалу людини і формування конкурентоспроможного людського капіталу, формування трудових та підприємницьких цінностей.

Інноваційна активність в економіці залежить від інноваційного клімату, який, у свою чергу, залежить від державної економічної політики:

По-перше, держава як власник не може самоусунути від ролі господарського суб'єкта і організатора централізованих капітальних вкладень в інноваційну сферу.

По-друге, держава повинна стимулювати попит на інноваційну продукцію і виступати в ролі замовника.

По-третє, інвестиційна активність держави ініціюватиме зростання капітальних вкладень приватних та іноземних інвесторів. [3]

Інноваційна політика регіону, на наш погляд, відноситься саме до тієї сфери економіки, яка найбільше потребує всебічної державної підтримки.

Сьогодні склався більш-менш традиційний набір методів державної підтримки інноваційної діяльності, який включає пряму підтримку суб'єктів інноваційної діяльності через різні державні програми розвитку інноваційної діяльності, державні та міські замовлення, і методи непрямого регулювання інноваційної діяльності на основі таких податкових і кредитних пільг, як прискорена амортизація, пільги по податках для підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність, звільнення від оподаткування інвестицій, що спрямовуються в пріоритетні напрями інноваційної діяльності, і т.д.

Висновок. Реалізація інноваційної політики, що враховує можливості та інтереси всіх суб'єктів інноваційної діяльності, економічні, соціальні та політичні пріоритети, сприятиме становленню інноваційної сфери регіону, збереженню, підвищенню та ефективному використанню накопиченого науково-технічного та інноваційного потенціалу, підвищенню конкурентоспроможності продукції підприємств на світовому та вітчизняному ринках, зміцненню міжрегіональних і міжнародних зв'язків, залученню іноземних інвестицій в інноваційну сферу регіону, створенню нових високоприбуткових виробництв на основі використання передових виробничих технологій[1].

Список використаних джерел.

1. Быковский В.В. Концептуальные подходы к анализу структуры инвестиционного потенциала региона [Текст] / В.В. Быковский // Вестник ВГУ. Серия экономика и управление. - 2005. - №1
2. Інвестиційна політика в Україні: досвід, проблеми, перспективи [Текст] : монографія / М.Г.Чумаченко, С.С. Аптекарь, М.Г. Білопольський та ін. ; Акад. екон. наук України. Ін-т економіки пром-сті НАН України. - Донецьк : Юго-Восток, 2003. - 291 с.
3. Інвестиційний потенціал України [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://conf-cv.ua.ua/forum/15-30-1>
4. Паршиков, О. Про ефективність інвестування територій пріоритетного розвитку [Текст] / О. Паршиков, О. Дідченко // Економіка України. - 2002.-N3. - С.82-84.
5. Салига, К. С. Ефективність реальних інвестицій [Текст] : моногр. / К.С. Салига ; Гуманітар. ун-т "Запорізьк. ін-т держ. та муніципал. упр". - Запоріжжя : [б. и.], 2007. - 283 с.

References.

1. Bykovskij, V.V. (2005), "Konceptual'nye podhody k analizu struktury investicionnogo potenciala regiona", *Vestnik VGU. Serija jekonomika i upravlenie*, vol. 1.
2. Chumachenko, M.H. Aptekar, S.S. Bilopolskyi, M.H. and others (2003), *Investytsiina polityka v Ukraini: dosvid, problemy, perspektyvy* [Investment policy in Ukraine: experience, problems and prospects], Akad. ekon. nauk Ukrainy. In-t ekonomiky prom-sti NAN Ukrainy, Donetsk Ukraine, p. 291.
3. Investytsiinyi potentsial Ukrainy [Online], available at: <http://confcv.at.ua/forum/15-30-1>
4. Parshykov, O. and Didchenko, O. (2002), "Pro efektyvnist investuvannia terytorii prioryetnoho rozvytku", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 3, pp.82-84.
5. Salyha, K. S. (2007), *Efektyvnist realnykh investytsii* [The efficiency of real investment], Humanitar. un-t "Zaporizk. in-t derzh. ta munitsypal. upr", Zaporizhzhia, Ukraine, p.283.

Стаття надійшла до редакції 20.07.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"